

20121663938

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА АЗИЛ И ПРИВРЕМЕНА ЗАШТИТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за азил и привремена заштита,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 декември 2012 година.

Бр.07-5255/1
24 декември 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

З А К О Н ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА АЗИЛ И ПРИВРЕМЕНА ЗАШТИТА

Член 1

Во Законот за азил и привремена заштита (“Службен весник на Република Македонија” број 49/2003, 66/2007, 142/2008 и 146/2009), во членот 2 во воведната реченица по зборовите: „азил е“ се додава зборот „меѓународна“.

Член 2

Членот 3 се менува и гласи:

„Барател на право на азил е странец кој бара заштита од Република Македонија и поднел барање за признавање на право на азил, за кое не е донесена конечна одлука, во постапката за признавање право на азил.

Барањето за признавање на право на азил од ставот 1 на овој член е барање поднесено од странец, кое може да се разбере како барање за меѓународна заштита, во смисла на членот 2 од овој закон.“

Член 3

По членот 4-б се додаваат три нови члена 4-в, 4-г и 4-д, кои гласат:

„Дела на прогонување

Член 4-в

Дела на прогонување, во смисла на членот 1 А од Конвенцијата за статусот на бегалците од 1951 година, мора да:

- бидат доволно тешки по својата природа или повторување за да претставуваат сериозна повреда на основните човекови права, а особено оние права кои не можат да бидат ограничени во согласност со членот 15 став 2 од Европската конвенција за заштита на човековите права и на основните слободи или

- претставуваат збир на различни мерки кои вклучуваат и повреди на човековите права што е доволно сериозно за да влијае врз еден поединец на сличен начин, како што е наведено во ставот 1 алинеја 1 на овој член.

Делата на прогонување од ставот 1 на овој член можат, меѓу другото, да имаат форма на:

- дела на физичко или ментално насилство, вклучувајќи и дела на сексуално насилство,
- законски, административни, полициски и/или судски мерки што самите по себе се дискриминаторски, или што се спроведуваат на дискриминаторски начин,
- кривично гонење или казнување кое е непропорционално или дискриминаторско,
- лишување од судска заштита што резултира во непропорционална или дискриминаторска казна,
- кривично гонење или казнување поради одбивање на извршување на воена служба за време на конфликт, во случаи кога исполнувањето на воената служба би значело учество во криминални дела, или дела што потпаѓаат под причините за исклучување, утврдени во членот 6 став 1 од овој закон и
- дела кои по својата природа се врзани за пол или деца.

Вршители на прогон или сериозни повреди

Член 4-г

Вршители на прогон или сериозни повреди се:

- државата,
- субјекти кои ја контролираат државата или поголем дел од нејзината територија и
- вршители кои не се поврзани со државата, доколку може да се покаже дека вршителите утврдени во алинеите 1 и 2 на овој член, вклучувајќи и организации, не се во можност или немаат волја да обезбедат заштита од прогонување или од тешки повреди.

Даватели на заштита

Член 4-д

Заштитата може да ја обезбедат:

- државата или
- субјекти кои ја контролираат државата или поголем дел од нејзината територија.

Давањето на заштита од ставот 1 на овој член подразбира преземање на соодветни мерки што се со цел за спречување на прогонот или трпењето на сериозни повреди, меѓу другото, примена на ефикасен правен систем за откривање, прогон и казнување на дела кои го сочинуваат прогонот или сериозни повреди и пристапот на барателот на право на азил кон таквата заштита.“

Член 4

Во членот 6 став 1 алинеја 2 сврзникот „и“ се заменува со сврзникот „или“.

Ставот 2 се менува и гласи:

„Покрај причините утврдени во ставот 1 на овој член на странец нема да му се одобри супсидијарна заштита, односно не може да ужива право на азил во Република Македонија и доколку претставува опасност по безбедноста на Република Македонија.“

По ставот 2 се додаваат два нови става 3 и 4, кои гласат:

„Странец не може да ужива право на азил доколку поттикнува или на друг начин учествува во извршувањето на кривичните дела или дејствијата кои се утврдени во ставовите 1 и 2 на овој член.

Република Македонија може да го исклучи правото на супсидијарна заштита на странец ако тој пред доаѓањето во Република Македонија извршил едно или повеќе кривични дела кои не се утврдени во ставот 1 на овој член, а за кои е предвидена казна затвор во случај да биле извршени во Република Македонија и доколку ја напуштил својата земја на потекло со цел да ги избегне санкциите за извршените кривични дела.“

Член 5

Во членот 7 став 1 алинеја 1 сврзникот „и“ се заменува со сврзникот „или“.

Член 6

Во членот 9 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„При правењето на процената за безбедна земја на потекло од ставот 1 на овој член за барателот на право на азил, меѓу другото, ќе се земе предвид во кој обем е предвидена заштита од прогон или малтретирање со:

- релевантните закони и прописи на земјата и начинот на кој тие се применуваат,
- почитување на правата и слободите утврдени во Европската конвенција за заштита на човековите права и основни слободи и/или Меѓународниот пакт за граѓански и политички права и/или Конвенцијата против тортура и друг вид на сурово, нечовечно или понижувачко постапување или казнување, особено правата кои не можат да се дерогираат врз основа на членот 15 став 2 од Европската конвенција за заштита на човековите права и основни слободи,
- почитување на принципот за не враќање во согласност со Конвенцијата од членот 2 алинеја 1 од овој закон и
- постоење на одредби за ефикасен систем на правни лекови против прекршување на овие права и слободи.“

Ставот 2 станува став 3.

Член 7

Во членот 10 ставот 2 се менува и гласи:

„За безбедна трета земја, ќе се смета државата:

- во која на барателот на право на азил нема да му биде загрозен животот и слободата во зависност од раса, вера, националност, припадност на одредена социјална група или политичко уверување,
- која го почитува принципот за не враќање во согласност со Конвенцијата од членот 2 алинеја 1 од овој закон,
- која ја почитува забраната за отстранување, при повреда на правото на слобода од тортура и сурово, нечовечно или деградирачко третирање, како што е утврдено во меѓународното право и
- во која постои можност барателот на право на азил да поднесе барање за признавање на статус бегалец и ако се утврди дека е бегалец, да му се обезбеди заштита во согласност со Конвенцијата од членот 2 алинеја 1 од овој закон.“

Член 8

Во членот 13 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„На Високиот комесаријат за бегалци надлежните органи, согласно со закон, му дозволуваат пристап до информации за поединечните барања за признавање право на азил за текот на постапката и за одлуките што се донесуваат, со претходно дадена согласност на барателот на право на азил.

По ставот 2 кој станува став 3 се додава нов став 4, кој гласи:

“Претставниците на Високиот комесаријат за бегалци ги изнесуваат своите ставови, согласно со членот 35 од Конвенцијата од членот 2 алинеја 1 од овој закон пред надлежните органи, согласно со закон, во врска со поединечните барања за признавање на право на азил, во која било фаза од постапката за признавање на правото на азил.“

Член 9

Во членот 14 став 1 точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: „како и имаат право и на бесплатна правна помош во сите фази на постапката, согласно со прописите за бесплатна правна помош.“

Член 10

Членот 16 се менува и гласи:

„Барател на право на азил мора да побара признавање на право на азил кога влегува во Република Македонија. Барањето се искажува на полицијата на граничниот премин или во најблиската полициска станица.

По искажување на барањето за признавање на право на азил полицискиот службеник го спроведува барателот на право на азил до Одделението за азил или до Прифатниот центар за баратели на азил.

Барател на право на азил, кој престојува на територијата на Република Македонија, поднесува барање за признавање на право на азил до Одделението за азил.

Во случаите од семејно обединување, барање може да се поднесе до дипломатско-конзуларно претставништво на Република Македонија во странство.“

Член 11

Во членот 18 ставот 3 се менува и гласи:

„По поднесувањето на барањето за азил, Одделението за азил во рок од три дена ќе му издаде потврда на барателот на право на азил со печат, број и датум на поднесувањето, со која се потврдува статусот на барателот на азил и се докажува дека на барателот на азил му е дозволено да остане на територијата на Република Македонија додека трае постапката по неговото барање за признавање на право на азил.“

Во ставот 4 по зборовите: „во таа постапка“ се става записка и се додаваат зборовите: „за можните последици доколку не се придржуваат до нивните обврски и не соработуваат со надлежните органи, како“.

Член 12

По членот 18 се додава нов член 18-а, кој гласи:

„Процена на факти и околности

Член 18-а

Барателот на право на азил е должен во најкус можен рок да ја поднесе целокупната расположлива документација и да изнесе информации кои се однесуваат на неговата возраст, семејни врски, идентитет, државјанство, земја и место на поранешен престој, претходно поднесени барања за признавање на право на азил, патни маршрути, идентификациони и патни исправи и причини за поднесување на барањето за признавање на право за азил.

Поднесеното барање за признавање на право на азил Одделението за азил го разгледува посебно, земајќи ги предвид сите факти и околности, кои се од значење за донесување на одлуката, и тоа:

- сите релевантни факти што се однесуваат на земјата на потекло во моментот на донесување одлука по поднесеното барање, вклучувајќи ги и законите и прописите во земјата на потекло и начинот на кој истите се применуваат,

- релевантните изјави и документација дадени од страна на барателот на правото на азил, вклучувајќи и информации за тоа дали барателот на правото на азил бил или можеби ќе биде изложен на прогонување или на сериозни повреди,

- индивидуалната состојба и личните услови во кои се наоѓа барателот на правото на азил, вклучувајќи и фактори како што се потекло, пол и возраст, со цел да се процени дали, врз основа на личните услови во кои се наоѓа барателот, актите на кои бил или би можел да биде изложен барателот на правото на азил, можат да се сметаат за прогонување или за сериозни повреди,

- дали активностите на барателот на право на азил, по напуштањето на земјата на потекло, биле преземени со единствената цел за создавање на неопходните услови за поднесување на барање за признавање на право на азил, за да се процени дали тие активности ќе го изложат на прогонување или на сериозни повреди, доколку се врати во таа земја и

- дали од барателот за признавање на право на азил може разумно да се очекува истиот да прифати заштита од некоја друга земја во која би можел да добие државјанство.

Во случај кога барателот на правото на азил не поткрепи со документирани или други докази одредени аспекти на своите изјави и не оправда одредени факти и околности по однос на неговото барање, изјавата на барателот ќе се смета за веродостојна, ако:

- барателот на правото на азил вложил вистински напори за да го поткрепи своето барање,

- сите релевантни елементи кои му се на располагање се поднесени и е обезбедено задоволително објаснување во однос на евентуален недостаток од други релевантни елементи,

- е утврдено дека изјавите на барателот на правото на азил се доследни и уверливи и истите не се во спротивност со достапните конкретни и општи информации кои се релевантни за конкретното барање за признавање на правото на азил,

- барателот на правото на азил поднел барање за признавање на правото на азил при најраната можност за тоа или образложил оправдана причина поради која не го направил истото и

- е утврдена општа веродостојност на изјавата на барателот на правото на азил.“

Член 13

Во членот 22-а став 1 по зборот „закон“ се додаваат зборовите: „согласно со Законот за семејството“.

Член 14

Во членот 23 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„На старателот од ставот 1 на овој член му се овозможува да го информира малолетното лице без придружба за значењето и можните последици од сослушувањето, како и да може активно да учествува во текот на сослушувањето на малолетното лице без придружба спроведено од страна на овластеното службено лице од Одделението за азил.“

Ставовите 2, 3 и 4 стануваат ставови 3, 4 и 5.

Член 15

Во членот 23-а став 2 по зборот „деца“ се става запирка и се додаваат зборовите: „жртви на трговија со луѓе“.

Член 16

Во членот 24 ставот 1 се менува и гласи:

„Барањето за признавање на право на азил се смета за повлечено и постапката се запира со заклучок ако се утврди дека барателот на право на азил:

- го повлекол барањето за признавање на правото на азил,
- не се јави на покана за сослушување во Одделението за азил, а својот изостанок не го оправда во рок од 48 часа од денот на закажаното сослушување или
- го напушти местото определено за негово сместување без одобрение за време на траење на постапката, подолго од три дена без да го извести надлежниот орган или не обезбеди согласност од надлежниот орган за напуштање на местото определено за неговото сместување.“

По ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„На барателот на право на азил кој навел оправдани причини за пропуштање на дејствијата од ставот 1 на овој член ќе му се овозможи да поднесе барање за повторно отворање на предметот, доколку не поминале 30 дена од денот на пропуштањето на дејствијата.“

Член 17

Во членот 27 зборот „два“ се заменува со зборот „шест“.

Член 18

Членот 28 се менува и гласи:

„Пред Одделението за азил да донесе одлука барателот на право на азил ќе има можност лично да се сослуша, а сослушувањето може да биде и аудио снимено, за што ќе биде претходно информиран.

Сослушувањето од ставот 1 на овој член се врши во услови кои овозможуваат соодветна доверливост.

Сослушувањето се врши без присуство на членовите на семејството на барателот, освен доколку овластеното службено лице од Одделението за азил процени дека присуството на други членови на семејството е неопходно за одредено испитување на барањето за признавање на право на азил.

Барателите на право на азил, на нивно барање, имаат право да бидат сослушани од овластено службено лице на Одделението за азил од ист пол.

Овластеното службено лице кое го води сослушувањето е стручно за да ги земе предвид личните или општите околности во кои се наоѓа барателот, кои се однесуваат на барањето за признавање на право на азил, вклучувајќи го културното потекло или ранливоста на барателот, на начин и во обем во кој е возможно тоа да се направи.

Со цел за остварување на соодветна комуникација овластеното службено лице кое го води сослушувањето обезбедува преведувач. Комуникацијата не е неопходно да биде на јазик на кој сака барателот за право на азил, во случај кога барателот на право на азил може да комуницира на друг јазик за кој може разумно да се претпостави дека го разбира.

За време на сослушувањето барателот на право на азил ги изнесува сите факти и докази што се од значење за утврдување на постоење на основан страв од прогон, во смисла на членот 4 од овој закон.

За време на сослушувањето се води записник. Записникот го потпишуваат лицата кои учествувале во сослушувањето. Во случај кога барателот на азил не се согласува со содржината во записникот од сослушувањето и одбива да го потпише, истото се евидентира во предметот на барателот.“

Член 19

Во членот 31 став 1 по зборот „донесе“ се додаваат зборовите: „во писмена форма“.

По ставот 1 се додаваат два нови става 2 и 3, кои гласат:

„Врз основа на факти и докази утврдени во постапката, доколку двајцата родители се стекнале со статус на признаен бегалец или на лице под супсидијарна заштита, Одделението за азил може да донесе и решение со кое му се признава истиот статус на нивното малолетно дете кое е родено и живее на територијата на Република Македонија.

Во случај кога едниот родител се стекнал со статусот утврден во ставот 1 на овој член, Одделението за азил може да донесе решение на малолетно дете кое е родено и живее на територијата на Република Македонија со кое се признава право на азил, признаен бегалец или супсидијарна заштита.“

Ставот 2 станува став 4.

Член 20

Во членот 36 став 1 зборот „три“ се заменува со зборот „пет“.

Во ставот 2 запирката по зборовите: „барањето за азил“ се заменува со точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Член 21

Во членот 37 став 1 зборот „три“ се заменува со зборот „седум“.

Член 22

Во членот 40 се додава нов став 1, кој гласи:

„На барателот на право на азил ќе му се издаде идентификациона исправа во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на барањето за признавање на право на азил.“

По ставот 1 кој станува став 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Со идентификационата исправа од ставот 1 на овој член се потврдува правото на престој на барателот на право на азил во рокот за важност на идентификационата исправа утврден во ставот 2 на овој член.“

Член 23

Во членот 41 став 3 зборот „до“ се заменува со зборовите: „од најмалку“.

По ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„Со личната карта за признаен бегалец и лице под супсидијарна заштита се потврдува правото на престој.“

Ставот 4 станува став 5.

Член 24

Во членот 48 став 1 по алинејата 1 се додава нова алинеја 2, која гласи:

„- бесплатна правна помош,“.

Во алинејата 2 која станува алинеја 3 точката и запирката се заменуваат со запирка и се додаваат зборовите: „доколку искаже потреба за истото“.

Во алинејата 3 која станува алинеја 4 по зборот „услуги“ се додаваат зборовите: „согласно со прописите за здравственото осигурување“.

Во алинејата 4 која станува алинеја 5 по зборот „заштита“ се додаваат зборовите: „согласно со прописите за социјалната заштита“.

По алинејата 5 се додава нова алинеја 6, која гласи:

„- право на образование согласно со прописите за основно и средно образование.“

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Министерството за труд и социјална политика за правата наведени во ставот 1 на овој член ги известува барателите на право на азил во писмена форма на јазик за кој разумно може да се претпостави дека го разбираат или во усна форма со помош на преведувач.“

Ставот 2 станува став 3.

Член 25

Во членот 49 алинеја 1 на крајот од реченицата точката и запирка се бришат и се додаваат зборовите: „и да не го напушта местото на престој одредено од надлежниот орган без да го информира за тоа или без да има дозвола за напуштање на истото, ако за тоа е потребна;“.

Во алинејата 4 точката се брише и се додаваат зборовите: „и да не покажува насилно однесување“.

По ставот 1 се додаваат три нови става 2, 3 и 4, кои гласат:

„Доколку барателот на право на азил стори сериозни повреди на одредбите од ставот 1 алинеја 4 на овој член надлежниот орган може да донесе решение за укинување на правото на сместување во Прифатниот центар, односно надоместок на штетата што барателот на азил ја има направено. Надлежниот орган решението го донесува за секој случај поединечно и објективно, со наведување на причините за истото, на која барателот на право на азил има право на жалба согласно со прописите за социјална заштита.

Барателот на право на азил откако ќе биде сместен во Прифатниот центар може да поднесе барање до Министерството за труд и социјална политика да престојува надвор од Прифатниот центар на сопствен трошок, по извршеното фотографирање и дактилоскопирање.

Барателите на право на азил на кои им е одобрено да престојуваат надвор од Прифатниот центар или друго место определено од Министерството за труд и социјална политика се должни пред Одделението за азил да ја пријават новата адреса.“

Член 26

Насловот пред членот 67 и членот 67 се менуваат и гласат:

„Интегрирана база за странци, вклучувајќи податоци
за азил, миграции и визи

Член 67

Одделението за азил обработува и користи податоци од Интегрираната база за странци, вклучувајќи податоци за азил, миграции и визи согласно со прописите за заштита на личните податоци и прописите за странци, како и обработува и други лични податоци за барател на право на азил, признаен бегалец, лице под супсидијарна заштита; за членови на потесно семејство кои го придружуваат барателот на право на азил; признаениот бегалец, односно лицето под супсидијарна заштита и податоци за нивниот престој и права што ги користат во Република Македонија.

Лични податоци кои се обработуваат за барател на право на азил, признаен бегалец и лице под супсидијарна заштита се: лично име; моминско презиме; псевдоним; име на родители; пол; ден, месец и година на раѓање; место на раѓање; матичен број; отпечатоци од прсти и фотографија.

Лични податоци кои се обработуваат за членови на потесно семејство кои го придружуваат барателот на право на азил, признаениот бегалец, односно лицето под супсидијарна заштита се: лично име, ден, месец и година на раѓање, место на раѓање и сродство.

Личните податоци кои ги обработува и користи Одделението за азил се чуваат десет години од денот на започнувањето на нивната обработка.“

Член 27

Во членот 68 став 1 зборовите: „Централна збирка на податоци“ се заменуваат со зборовите: „Интегрирана база за странци, вклучувајќи податоци за азил, миграции и визи“.

Член 28

Постапките од членот 27 од Законот за азил и привремена заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 49/2003, 66/2007, 142/2008 и 146/2009), започнати пред денот на влегувањето во сила на овој закон ќе завршат според одредбите од Законот за азил и привремена заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 49/2003, 66/2007, 142/2008 и 146/2009).

Член 29

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за азил и привремена заштита.

Член 30

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.